



ОПШТИНА ЛЕБАНЕ

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УПРАВЉАЊЕ МИГРАЦИЈАМА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ЛЕБАНЕ ЗА ПЕРИОД 2026–2030.

Општина Лебане, март-април 2026.године

САДРЖАЈ

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ ЛЕБАНЕ	2
УВОД	3
ЗАХВАЛНОСТ УЧЕСНИЦИМА У ПРОЦЕСУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНИРАЊА	12
РЕЗИМЕ/САЖЕТАК ЛАП-а.....	13
ПОГЛАВЉЕ 1 - ОПШТИ ПОДАЦИ.....	15
ПОГЛАВЉЕ 2 - ПОДАЦИ О МИГРАЦИЈАМА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ЛЕБАНЕ	Error!
Bookmark not defined.	
ПОГЛАВЉЕ 3 - АНАЛИЗА СИТУАЦИЈЕ И ЗАКЉУЧЦИ	28
ПОГЛАВЉЕ 4 - ПРИОРИТЕТНЕ ЦИЉНЕ ГРУПЕ	41
ПОГЛАВЉЕ 5 - ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА	45
ПОГЛАВЉЕ 6 - АКТИВНОСТИ - ЗАДАЦИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛАП-а.....	47
ПОГЛАВЉЕ 7 - БУЏЕТ/РЕСУРСИ.....	54
ПОГЛАВЉЕ 8 - АРАНЖМАНИ ЗА ПРИМЕНУ	55
ПОГЛАВЉЕ 9 - МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА	57

УВОДНА РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ ЛЕБАНЕ

Поштовани суграђани општине Лебане,

Локална самоуправа предузима низ мера усмерених ка унапређењу квалитета живота својих грађана, а међу којима спадају и активности дефинисане Локалним акционим планом. Сматрамо да је овај документ логичан наставак општег, статешког приступа локалне самоуправе развоју Општине и доношење и успешно спровођење Локалног акционог плана за управљање миграцијама на територији општине Лебане за период од 2026-2030. године који ће дати допринос даљој реализацији општих стратешких опредељења локалне самоуправе.

Под избеглим интерно расељеним лицима подразумевају се сва лица која су присилно напустила своје домове и била приморана на расељавање, прогоне и избеглиштва узрокована ратом на простору бивше СФРЈ и бомбардовању Косова и Метохијеи повратника по споразуму реадмисији особе које су се вратиле у своју земљу порекла на основу споразума о реадмисији између држава, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенционалне проблеме у току избегличког статуса.

Израдом Локалног акционог плана за период 2026-2030 године, створени су услови да се проблеми решавају плански у складу са идентификованим потребама корисника, на основу доброг познавања и дефинисања приоритетних потреба и постојећих ресурса. Да би се овај начин рада одржао, разрадио и унапредио, неопходно је развијати капацитете институција и организација које су саставни део система социјалне политике или се баве проблемима од значаја за живот ове категорије становништва. Обзиром на ограничена буџетска средства којима општина Лебане располаже, јасно и прецизно су утврђени приоритетни правци деловања, а активности усмерене ка дефинисаним циљним групама и корисницима услуга.

Основ за решавање питања чини партнерство локалне самоуправе, Комесаријата за избеглице и миграције и Локалних републичких јавних институција окупљених на заједничком задатку. Заједничким ангажовањем свих релевантних актера у локалној заједници, уз помоћ формираног Савета за миграције, стварају се могућности за активно координисано праћење проблема ове популације и њихово решавање кроз реализацију постављених циљева.

Израдом овог плана, општина Лебане изражава спремност да реализује циљеве, да активно учествује у решавању проблема наведене категорије становника како би се смањило свеукупно друштвено сиромаштво и повећао ниво социјалне укључености у живот локалне заједнице у мери којој дозвољавају наменска средства која су издвојена буџетом општине Лебане за реализацију Локалног акционог плана у периоду имплементације.

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ ЛЕБАНЕ

Иван Богдановић

УВОД

Локални акциони план за управљање миграцијама (у даљем тексту: ЛАП) представља стратешко-оперативни документ којим се дефинишу циљеви, мере и активности у области управљања миграцијама на територији општине Лебане.

У овом документу под процесом локалног акционог планирања подразумевамо процес доношења одлука о мерама и активностима неопходним за достизање утврђених циљева у области управљања миграцијама, у складу са одрживом популационом политиком и дугорочним потребама развоја привреде у периоду од 2026-2030. године Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници у планирању и примени плана. Локални акциони план за управљање миграцијама посматрамо као резултат процеса планирања или планских одлука којима су дефинисани основни начини остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

Миграција је кретање људи са једне територије на другу из различитих разлога, као што су потрага за могућностима запослења, бољи услови живота, образовање или бекство од насиља, рата или природних катастрофа. Мобилност људи је била стална карактеристика људске историје. Постоји неколико различитих врста миграције:

1. Присилна миграција- Ова врста миграција се дешава када су људи приморани да се преселе мимо своје воље, често због рата, сукоба, прогона или природних катастрофа.
2. Добровољна миграција- Ова врста се дешава када људи одлуче да се преселе због бољег живота, побољшања животног стандарда, посла, образовања или било ког другог разлога.
3. Унутрашња миграција- Ова врста миграције се дешава када се људи селе са једне локације на другу унутар исте земље.
4. Спољна миграција – Ова врста миграције се дешава када се људи селе са територије једне земље на територију друге.
5. Сезонска миграција- Ова врста се дешава када се људи селе са једног места на друго током сезоне или одређеног периода.

Управљање миграцијама је процес управљања кретањем људи из једне земље у другу. То обично укључује управљање границама земље, контролу протока миграната и осигурање да се према мигрантима поступа праведно, као и да су њихова права заштићена. Ефикасно управљање миграцијама укључује низ политика, пракси и стратегија. Неки од кључних аспеката управљања миграцијама укључују:

1. Контролу граница- што даље подразумева управљање кретања људи преко границе земље, провером путника и спречавање неовлашћених улазака.
2. Визну политику- Она је важна јер је дизајнирана да регулише ко може да уђе у земљу, под којим околностима и на који временски период.
3. Управљање избеглицама- односи се на политике и праксе које имају за циљ да обезбеде заштиту тражиоцима азила, избеглицама и лицима без држављанства. Ово укључује обезбеђивање приступа основним услугама, као што су здравствена заштита и образовање али и проналажење трајних решења за њихово расељавање.
4. Интеграцију- Она има за циљ сигурност да мигранти постану потпуно интегрисани у друштво и да имају приступ истим могућностима и бенефицијама као остали чланови друштва. Ово укључује језичку и културну обуку и подршку при проналажењу посла.
5. Сарадњу и партнерство- Сарадњу како међу земљама, тако и међу међународним организацијама, а све у циљу суочавања са изазовима миграције и промовисање безбедне, уредне и регуларне миграције.

Република Србија је кроз историју важила за емиграционо подручје, али у последњих неколико деценија оно што је карактерише је унутрашња миграција и то из мање развијених, руралних подручја ка већим, урбаним срединама. Поред тога се сусреће са проблемом интензивних спољних миграција домаћег становништва, које повлаче за собом низак наталитет у земљи и замену генерација. Све то заједно доприноси суочавање са проблемом демографског дефицита, који постаје економско, политичко и национално питање.

Миграција може бити корисна и за мигранте и за земље домаћине, јер мигранти могу допринети економији земље домаћина уносећи нове вештине, идеје и инвестиције. Међутим, миграције могу изазвати тензије и сукобе између миграната и локалног становништва, ако се њима не управља на одговарајући начин.

Ефикасно управљање миграцијама је од суштинског значаја за нашу и све остале земље, како би ефикасно управљали својим границама и тако штитиле националну безбедност, подржавали права и добробит миграната.

- Под **мигрантским групама** у оквиру овог документа подразумевају се:

Избеглице- Избеглица је према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), особа која је из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила своју државу и не може или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Статус избеглице у Републици Србији признаје Комесаријат за избеглице и миграције РС, а у складу са Законом о избеглицама („Службени гласник РС”, број 18/92, „Службени лист СРЈ”, број 42/02 – СУС

и „Службени гласник РС”, број 30/10) и то лицу које је услед догађаја у периоду од 1991. до 1998. године и њихових последица избегло или прогнано из бивших југословенских република на територију Републике Србије. Под избеглим и прогнаним лицима, у овом документу се подразумевају сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова, због рата на просторима бивших југословенских република, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус држављана Републике Србије али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса. Према Попису избеглица 1996. године на територији Републике Србије је било 537.937 лица са овим статусом. Од тада је њихов број значајно смањен и то за више од 80%, па у Републици Србији тренутно борави 26.502 избеглих лица. Смањење броја избеглица углавном је резултат њихове интеграције у Републици Србији. Од 537.937 избеглица и 79.791 ратом угрожених лица, регистрованих на Попису из 1996. године, више од 350.000 лица стекло је држављанство Републике Србије што представља највећи процес интеграције избеглица у савременој Европи.

Интерно расељена лица (ИРЛ) су она лица која су била присиљене да напусте своје домове али су остале у границама своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућност њихове међународне заштите су ограничене. Иако их за, разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права. У овом документу, под интерно расељеним лицима се подразумевају лица која су 1999. године услед бомбардовања напустила територију Косова и Метохије и пријавили боравак на територији Републике Србије, а који поседују легитимацију интерно расељеног лица. Комесаријат за избеглице и миграције је 2000. године у сарадњи са Високим комесаријатом Уједињених нација за избеглице (UNHCR) организовао Попис интерно расељених са АП Косова и Метохије, када је регистровано 187.129 лица. У периоду од 2000. до 2005. године, са АП Косова и Метохије је расељено још око 20.000 лица, тако да је крајем 2005. године број интерно расељених лица у Републици Србији без АП Косова и Метохије износио 209.021 лице, а тренутно их је 196.140.

Повратници по споразуму о реадмисији су држављани Републике Србије за чији повратак је надлежни орган дао сагласност по основу Споразума о реадмисији који је закључила Република Србија. То су лица која су добровољно или присилно враћена у државу порекла из држава у којима су неосновано боравили (одбијен захтев за азил, истекла виза и сл.), на основу Споразума о реадмисији између Европске уније и Републике Србије. Овим Споразумом који је ступио на снагу 01.01.2008. године, уговорне стране су регулисале процедуру повратка особа које не испуњавају или су престале да испуњавају услове за улазак или боравак на територији државе уговорнице. Спречавањем нелегалних миграција и прихват и интеграција повратника по споразуму о реадмисији представљају један од услова Србије за Белу Шенген листу. У циљу испуњавања својих услова, Република Србија

је усвојила Стратегију реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији 13. фебруара 2009. године („Службени гласник РС“, број 15/09). Усвојен је Акциони план за спровођење Стратегије реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији за период 2009. и 2010. годину. Према евиденцији Министарства унутрашњих послова, у 2021. години, примљено је 1.419 захтева за реадмисију, од тога броја 1.087 захтева је добило сагласност, а повратак је остварило 777 држављана Републике Србије. Од укупног броја примљених захтева за реадмисију у 2021. години, 52,9 % захтева поднето је из СР Немачке. Што се полне структуре тиче, 65,7 % лица су чинили мушкарци. Када је у питању старосна структура, пунолетна лица чине 70,8%, а малолетна 29,3 % (Извор: Миграциони профил Републике Србије за 2021. годину, стр. 39).

Избеглице према Закону о азилу и привременој заштити - странци којима је, одлуком надлежног органа, одобрено право на уточиште или супсидијарну заштиту. Право на уточиште је право на боравак и заштиту које се даје избеглици на територији Републике Србије за кога надлежни орган утврди да оправдано страхује од прогона у држави порекла или држави уобичајеног боравишта. Супсидијарна заштита је заштита коју Република Србија одобрава странцу који би у случају повратка у државу порекла или државу уобичајеног боравишта био изложен трпљењу озбиљне неправде и који не може или који се због такве опасности не жели ставити под заштиту те државе. Привремена заштита је заштита која се одобрава одлуком Владе у случају масовног прилива расељених лица која се не могу вратити у државу свог порекла или државу уобичајеног боравишта.

Тражиоци азила¹ су лица која су, у складу са важећом законском регулативом, на територији Србије затражила неки од видова међународне заштите на законом прописан начин. У складу са одредбама Закона које се односе на смештај и обезбеђивање основних животних услова за лица која траже азил Влада Републике Србије оснива центре у којима они бораве и у буџету обезбеђује средства за функционисање центара.

Мигранти у потреби без утврђеног статуса су на територију Републике Србије ушли из суседних земаља а пореклом су из ратом захваћених подручја Блиског Истока и Африке. У складу са појачаним приливом миграната, Влада Републике Србије је 18. јуна 2015. године основала Радну групу за решавање проблема мешовитих миграционих токова коју чине министри пет ресорних министарстава, укључујући представника Комесаријата за избеглице и миграције. Радна група је формирана са задатком да прати, анализира и разматра питања мешовитих миграционих токова у Републици Србији са посебним освртом на проблеме у овој области, даје анализе стања и предлоге мера за решавање уочених проблема и усклађивање ставова надлежних државних органа и других организација и институција које се баве питањем мешовитих миграционих токова.

¹ Лице које тражи азил је странац који поднесе захтев за азил на територији Републике Србије, а о чијем захтеву није донета коначна одлука.

Закон о азилу, члан 2. („Сл.гласник РС“, бр. 109/2007)

Првенствено је потребно јачање капацитета за унапређење квалитета живота у локалној средини кроз опремање смештајног простора, простора за информативне, едукативне, спортске и здравствене услуге као и спровођење неопходних активности на јачању толеранције и отклањања предрасуда и страха кроз развој комуникације и дијалога.

Економске миграције су вид мобилности становништва подстакнут пре свега економским мотивима, попут потраге за послом или у циљу побољшања животног стандарда и услова живота.

Циркуларна миграција је привремено и обично понављајуће кретање лица између матичне области и области дестинације, обично у сврху запослења. Она представља устаљени образац мобилности становништва, било да се ради о међудржавној или рурално-градској.

Дијаспора и Срби у региону – према Закону о дијаспори и Србима у региону (члан 2. став 1.), дијаспора обухвата држављање Републике Србије који живе у иностранству, припаднике српског народа и исељенике са територије Републике Србије и региона, као и њихове потомке. Према томе, дијаспору чине сви припадници српског народа и лица српског порекла, независно од места рођења и дужине боравка у иностранству. Срби у региону су припадници српског народа који живе у Словенији, Хрватској, Босни и Херцеговини, Црној Гори, Северној Македонији, Румунији, Албанији и Мађарској.

Жртва трговине људима је свако физичко лице подвргнуто трговини људима. Трговина људима је врбовање, превоз, пребацивање, предаја, продаја, куповина, посредовање у продаји, скривање или држање другог лица, уз примену силе или претње, довођењем у заблуду или одржавањем у заблуди, злоупотребом овлашћења, поверења, односа зависности, тешких прилика другог, задржавањем личних исправа или давањем или примањем новца или друге користи, у циљу експлоатације његовог рада, принудног рада, вршења кривичних дела, проституције или друге врсте сексуалне експлоатације, просјачења, употребе у порнографске сврхе, успостављања ропског или њему сличног односа, ради одузимања органа или делова тела или ради коришћења у оружаним сукобима. Смештена на "Балканској рути" Србија је постала последњих година важна тачка за мигранте из земаља Блиског истока, Африке и Азије ка региону Западног Балкана и даље ка земљама западне Европе. Такве ситуације рађају погодно тле за експлоатацију миграната од стране организованих криминалних група и индивидуалних починилаца и линија разграничења између кријумчарења миграната и трговине мигрантима често постаје нејасна.

У овом документу под процесом **локалног акционог планирања** подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене, значајне за живот ових лица, намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода.

Локални акциони план за управљање миграцијама на територији општине Лебане (у даљем тексту: ЛАП) представља документ јавне политике на локалном нивоу којим се утврђују циљеви, мере и активности у области управљања миграцијама, ради унапређења положаја избеглих лица, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији и других категорија миграната у складу са важећим законодавством Републике Србије.

Овим документом утврђује се свеобухватан и координисан приступ управљању миграцијама на територији општине Лебане, заснован на анализи стања, процени потреба корисника и расположивих локалних ресурса.

Стратешки оквир ЛАП-а одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним у сету докумената донетим на националном и локалном нивоу, а која су од значаја за управљање миграцијама. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и примера добре праксе, овај пројекат узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за управљање миграцијама треба посматрати као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група у Републици Србији.

У односу на економско социјалне циљеве, процес израде Локалног акционог плана за управљање миграцијама на подручју општине Лебане заснива се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике те да је он:

- ❖ **Локални** - спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;
- ❖ **Партиципативан** - укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим и интерно расељеним лицима у локалној заједници;
- ❖ **Утемљен на реалним околностима**, расположивим ресурсима и потребама унапређења положаја миграционих лица;
- ❖ **Прилагођен ситуацији у локалној заједници**, актерима и позитивној промени којој се тежи;
- ❖ **Користи савремене методе планирања** и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- ❖ **Подстиче одговоран однос** различитих друштвених актера у локалној заједници.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних података о положају и потребама миграционих лица на подручју општине Лебане, коришћени су следећи извори: резултати анкете/интервјуа са потенцијалним корисницима и састанака са локалним актерима, статистички подаци, различити извештаји и документи, подаци Комесаријата за избеглице Републике Србије, општинског Повереништва за избеглице, Црвеног крста, невладиних организација итд.

Процес израде Плана спроведен је у периоду од новембра 2025 - марта 2026. године.

Локални акциони план за управљање миграцијама на територији општине Лебане (у даљем тексту: ЛАП) доноси се ради успостављања системског, координисаног и одрживог приступа управљању миграцијама на локалном нивоу.

Сврха ЛАП-а за управљање миграцијама је:

- Утврђивање јасних циљева, мера и активности у области унапређења положаја избеглих лица, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији и других категорија миграната;
- Обезбеђивање трајних и одрживих решења за стамбено, економско и социјално збрињавање корисника;
- Спречавање продубљивања сиромаштва и социјалне искључености;
- Јачање институционалних капацитета општине Лебане у области управљања миграцијама;
- Унапређење координације између локалне самоуправе, републичких институција, јавних служби и организација цивилног друштва;
- Обезбеђивање основа за планирање буџетских средстава и конкурисање за средства из републичких и донаторских фондова;
- Подстицање социјалне кохезије и толеранције у локалној заједници;
- Допринос ублажавању негативних демографских и економских трендова на територији општине.

ЛАП представља инструмент јавне политике којим се дефинишу приоритети деловања у периоду 2026–2030. године и омогућава континуирано праћење и унапређење области управљања миграцијама.

Посебан значај овог документа огледа се у томе што омогућава планско и координисано деловање свих релевантних актера на локалном нивоу, укључујући органе локалне самоуправе, републичке институције, јавне службе и организације цивилног друштва, у циљу постизања трајних решења за питања од значаја за циљне групе.

Спровођењем Локалног акционог плана очекује се:

- унапређење стамбених услова и решавање стамбених питања најугроженијих домаћинстава;
- повећање степена економске самосталности корисника;
- смањење сиромаштва и социјалне искључености;
- јачање толеранције и социјалне кохезије у локалној заједници;
- унапређење капацитета локалних институција за управљање миграцијама;
- ефикасније коришћење расположивих финансијских ресурса.

Истовремено, реализација плана доприноси ширим циљевима локалног развоја, ублажавању негативних демографских трендова и стварању услова за одрживи друштвено-економски развој општине Лебане.

Општина Лебане овим документом исказује јасну опредељеност да, у сарадњи са надлежним институцијама и партнерима, системски и одговорно приступи решавању питања миграција, у складу са принципима законитости, ефикасности, транспарентности и социјалне правде.

Локални акциони план представља основу за даље планирање, реализацију и праћење мера у области управљања миграцијама, као и за континуирано унапређење положаја различитих категорија миграната на територији општине Лебане у наредном периоду.

Значај ЛАП-а за локалну заједницу

Значај ЛАП-а огледа се у следећем:

1) Социјални значај - ЛАП доприноси:

- смањењу ризика од социјалне маргинализације;
- унапређењу квалитета живота угрожених домаћинстава;
- обезбеђивању једнаког приступа основним правима и услугама;
- спречавању међугенерацјског преношења сиромаштва.

Системским приступом обезбеђује се транспарентност у избору корисника и равноправност у приступу подршци.

2) Економски значај - Кроз мере економског оснаживања ЛАП:

- подстиче укључивање корисника у тржиште рада;
- смањује зависност од социјалних давања;
- подстиче развој предузетништва;
- доприноси локалном економском развоју.

Интеграција радно способног становништва у економске токове представља важан ресурс за општину Лебане.

3) Демографски значај - Општина Лебане се суочава са негативним демографским трендовима, одливом становништва и старењем популације.

ЛАП има за циљ:

- задржавање становништва;
- стварање услова за останак младих породица;
- подстицање повратка и интеграције лица из иностранства;

- јачање сарадње са дијаспором.

4) Институционални значај - ЛАП омогућава:

- јасно дефинисање надлежности и одговорности;
- унапређење рада Савета за миграције;
- систематско праћење резултата;
- усклађивање локалних мера са националним политикама.

Документ представља основу за стратешко планирање и транспарентно управљање ресурсима.

5) Финансијски значај - Постојање усвојеног ЛАП-а је предуслов за:

- учешће на конкурсима Комесаријата за избеглице и миграције;
- аплицирање за донаторске програме;
- коришћење националних и међународних фондова;
- ефикасно планирање локалног буџета.

ЛАП омогућава планирање трошкова по годинама и рационално управљање финансијским средствима.

6) Стратешка улога ЛАП-а - ЛАП представља:

- инструмент спровођења јавних политика на локалном нивоу;
- механизам координације између различитих институција;
- алат за мерење резултата и ефеката спроведених мера;
- основу за израду годишњих оперативних планова.

ЛАП обезбеђује континуитет у спровођењу мера, независно од буџетских циклуса и институционалних промена.

ЗАХВАЛНОСТ УЧЕСНИЦИМА У ПРОЦЕСУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНИРАЊА

У циљу израде Локалног акционог плана за управљање миграцијама на територији општине Лебане, Савет за миграције и трајна решења био је носилац процеса и предлагач овог документа.

Израда Локалног акционог плана урађена је уз стручну помоћ и подршку Комесаријата за избеглице и миграције, а у оквиру пројекта „Промовисање управљања миграцијама засновано на доказима за максимизирање развојног потенцијала миграција”, чији донатор је МПТФ – Мултипартнерски фонд за миграције, посредством Међународне организације за миграције (ИОМ) и других агенција у систему Уједињених Нација (UNDP, UNHCR, UNICEF).

Улога Савета за миграције општине Лебане у процесу локалног акционог планирања у области управљања миграција била је да:

- Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке свим категоријама;
- Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- Сарађује са члановима пројектног тима у изради ЈАП-а и ажурно доставља све податке од значаја за документ;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- Планира праћења и оцењивања успешности примене локалног акционог плана;

Чланови/ице Савета за миграције општине Лебане су:

1. Иван Богдановић, председник општина Лебане;
2. Милош Јанковић, командир ПС Лебане;
3. Славиша Стевановић, секретар ОО Црвеног крста из Лебана;
4. Драган Павловић, директор Центра за социјални рад;
5. Владан Станојевић, директор Дома здравља у Лебану;
6. Драгана Богдановић, повереник за избеглице и миграције општине Лебане;
7. Тања Богдановић, начелница ОУ.

Захваљујемо се свим члановима Савета за миграције, Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије на стручној подршци у изради документа на учешћу и подршци у процесу планирања и израде ЈАП-а.

РЕЗИМЕ/САЖЕТАК ЛАП-а

Локални акциони план за управљање миграцијама на територији општине Лебане за период 2026-2030. године је документ који изражава наставак дугорочног опредељења општине Лебане да побољша услове живота и могућности за интеграцију у локалну заједницу.

Овим документом се утврђују општи и специфични циљеви везани за решавање проблема различитих категорија миграната на територији општине Лебане. Такође, овај ЛАП има и своју развојну димензију, при чему ће се планираним активностима и мерама тежити ка максимизирању развојног потенцијала миграција на локалном ниову.

Локални акциони план (ЛАП) је усмерен према свим особама које су биле изложене како присилним миграцијама и егзистенцијалним потешкоћама које то ствара, а живе на територији општине Лебане.

У складу са наведеним, дефинисан је општи циљ овог ЛАП-а:

Кроз свеобухватно управљање миграцијама створити услове за испуњавање секторских циљева као што су: побољшање социјалног положаја, заштита права избеглих, интерно расељених лица, повратника и миграната, стварање амбијента за коришћење позитивних развојних потенцијала миграција и ублажавање негативних ефеката одлива становништва.

Специфични циљеви овог ЛАП-а су:

1. У периоду од 2026 до краја 2030. године трајно решити стамбено питање за најмање 5 породица интерно расељених лица, избеглица и повратника по Споразуму о реадмисији откупом сеоских кућа са окућницом.
2. У периоду од 2026 до 2030. године решити стамбено питање за најмање 15 породица интерно расељених лица, избеглица и повратника по Споразуму о реадмисији доделом пакета грађевинског материјала за завршетак и адаптацију неусловних стамбених објеката.
3. У периоду од 2026 до 2030. године обезбедити економско оснаживање за најмање 10 породица породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по

Споразуму о реадмисији, кроз програме доделе средстава за обављање доходних активности.

4. У периоду од 2026 до краја 2030. године омогућити јачање капацитета институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз обуку кадрова за израду пројектних предлога у циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантима.
5. У периоду од 2026. - 2030. године омогућити континуирано спровођење активности усмерених на разумевање културолошких различитости између тражилаца азила и/или миграната у потреби без утврђеног статуса и примајуће средине развојем дијалога и организовањем тематских радионица, округлих столова.
6. У периоду од 2026 до краја 2030. године успоставити и ојачати везе и сарадњу са припадницима дијаспоре на територији општине Лебане, креирањем базе података и мреже корисника ради јачања економског развоја општине.
7. У периоду 2026-2030. године кроз најмање 3 тематске радионице, округла стола, медијску кампању и друге активности, обезбедити оснаживање и пружање подршке умрежавању локалних институција у превенцији трговине људима и унапређења квалитета услуга које пружају жртвама трговине људима.

ПОГЛАВЉЕ 1 - ОПШТИ ПОДАЦИ

У административно територијалном погледу, општина Лебане улази у састав Јабланичког округа и заузима 12,17% укупне територије, односно 337м² коју чине 39 насеља са укупно 18.119 становника према попису из 2022. године са просечном густином насељености од 59 становника на 1км² што је сврстава у ред ретко насељеног подручја. Општина Лебане се већим делом налази у брдско планинском подручју нарочито на западу и југозапада где се простиру делови Радан планине. Према подацима о рељефу овог краја брдско планински део општине Лебане чини 2/3 укупне површине општине. Посматрајући период од 30 година уназад, постоји стална велика миграција становништва из овог подручја, пре свега из економских разлога.



Географски положај:

Општина Лебане има повољан географски положај, с обзиром да кроз општину у правцу запад-исток пролази магистрала - државни пут 39 IB реда (Пирот – Бабушница – Власотинце – Лесковац – Лебане – Медвеђа – Приштина – Пећ – државна граница са Црном Гором/гранични прелаз Чакор) који преко петље Лесковац - Југ повезује општину са ауто путем Е-75 (држави пут IA1 реда), односно паневропским коридором X.

Општина је удаљена је 20,7 km од града Лесковца (центра Јабланичког управног округа) и 292 km од Београда главног града Републике Србије. Регионални центар Јужне и Источне Србије, град Ниш као и међународни аеродром Константин Велики удаљен је 65 km. Општина је удаљенија од града Новог Сада у Србији него од градова Скопље - Северна Македонија (енг. Skopje - North Macedonia), Солун – Грчка (енг. Thessaloniki - Greece) и Софије Бугарска (енг. Sofia - Bulgaria).

Наиме од Скопља је удаљена 180 km, од Солуна и истоимене луке 300 km, а од Софије је удаљено 224 km.

Културно-историјско наслеђе

Подручје општине садржи богато културно наслеђе које сведочи о дометима становништва овог подручја у области градитељства, али и у културном, историјском и економском смислу. Лебане је основано 1878. године на реци Јабланици, поред истоименог села. На овом простору постојале су људске заједнице од праисторије и у континуитету су се развијале све до савременог доба. Археолошка 17 налазишта потврђују да је територија општине Лебане, била је насељена још у периоду праисторије.

Томе су допринели повољан географски положај и велики значај природних вредности овог простора.

Постоје подаци да је овај простор био насељен у млађем каменом добу, односно неолиту. Трагова винчанске културе млађег и финалног неолита има на неколико локалитета у околини општине Лебане.

Археолошки локалитет Царичин Град (Iustiniana Prima) представља ванредан споменик античког урбанизма и архитектуре, његова урбанистичка поставка, монументалност и богатство архитектуре појединих грађевина и раскошни мозаици сврставају га међу историјски најзначајнија и туристички најпривлачнија археолошка налазишта српског културног наслеђа.

Слика 3. Археолошки локалитет Царичин Град (Iustiniana Prima)



Царичин град налази се на југу Србије, 30 km југозападно од Лесковца, 7 km северозападно од градског насеља Лебане, у долини која се простире између река Јабланице и Пусте реке. Највећи број истраживача данас сматра да је овај импресивни рановизантијски град Јустинијана Прима, задужбина једног од највећих византијских царева – Јустинијана I (527–565), који је 535. године, XI новелом, новом граду наменио улогу седишта архиепископије и префекта преторије у префектури Северни Илирик.

Царичин Град лежи на благим падинама које се спуштају од планине Радан ка Лесковачкој котлини.

Завод за заштиту споменика културе Ниш евидентирао је на територији општине следећа непокретна културна добра која уживају претходну заштиту: у КО Лебане: 10 стамбених и јавних објеката и Црква Св. Јована Крститеља; на осталом подручју већи број локалитета и објеката: цркве и остаци цркава; праисторијски, антички и средњовековни локалитети. Поред евидентираних, на подручју постоји и већи број објеката са споменичким обележјима, који одражавају дух градитељства и идентитет овог краја – цркве, сеоске школе, објекти народног градитељства, спомен обележја ратова и револуције, гробља и поједини надгробни споменици, и др. На територији општине Лебане верски објекти заступљени су у већем броју насеља. Један од старијих објеката са споменичким својствима је црква св. Петке у Бошњацу (XV век). Од значајнијих црквених објеката на подручју издвајају се црква у Прекопчелици и Шуману, као и црква у насељу Лебане са статусом непокретног културног добра у режиму претходне заштите. Сви објекти имају културни, историјски и амбијентални значај. Богатство градитељског наслеђа општине Лебане огледа

се у респектабилном броју регистрованих археолошких локалитета, остатака византијских утврђења и пратеће инфраструктуре, црква и других сакралних објеката, као и објеката народног неимарства, градске архитектуре и ратних меморијала, као трајних белега људског битисања и деловања на овом простору, уклопљених у изузетно природно окружење. У домену интеграције и валоризације културно историјског наслеђа у развојне перспективе општине неопходна су додатна истраживања, израда пратећих студија и евиденционих регистара.

Становништво и демографија

Демографске трендове у општини карактерише смањење укупног броја становника, пад наталитета, пораст просечне старости становништва, концентрација становништва у урбаном делу општине, демографско пражњење руралних подручја и миграциони процеси. Општина Лебане је између два пописа (2002./2011.) изгубила 11,71% становника, што је скоро три пута више од пада укупног броја становника на нивоу Србије (4,15%). Према процени РЗС на територији општине у 2020.г. живело 19124 становника. Овај податак указује да је у периоду од пописа (2011.) општина у апсолутном износу изгубила 2876 становника. Пад наталитета, негативни природни прираштај, низак фертилитет, миграција и интензивно старење становништва су демографска слика општине. Пад природног прираштаја бележи се континуирано од 1971. и траје до данас.

На евиденцији Националне службе за запошљавање је 2.956 лица, у чији састав улазе и избегла, интерно расељена лица и лица повратници по Споразуму о реадмисији.

Када се осврнемо на део становништва који чине избегла, интерно расељена лица и лица повратници по Споразуму о реадмисији и који нису решили елементарна питања егзистенције на овом подручју, њихов број је у сталном опадању.



Општина Лебане у Србији



Положај општине Лебане у Јабланичком округу

Привреда

Према степену развијености јединица локалних самоуправа, општина Лебане припада IV групи недовољно развијених јединица локалних самоуправа, чији је степен развијености испод 60 % републичког просека. Основни параметри привредне развијености указују да је ниво зарада и висина

остварених инвестиција по глави становника у општини је далеко испод републичког просека.

Аграрна привреда општине има дугу традицију, а од 1957. године индустријализација узима примат над пољопривредом у виду интензивног развоја прехранбене и текстилне индустрије. Ефекти транзиционих процеса и приватизације имали су негативан утицај на привреду општине.

Пољопривреда

Повољни природни и климатски услови чине општину Лебане погодном за пољопривредну производњу. Због велике просторне хетерогености и природних фактора који утичу на услове за развој пољопривреде издвајају се три пољопривредна подручја: равничарски (до 300 m надморске висине), брдско планински (до 800 m надморске висине) и планински (преко 800 m надморске висине).

Равничарски део, односно долињско-котлински предео у атарима поред реке Јабланице представља најплоднији део општине.

Туризам

Подручје општине Лебане налази се у оквиру туристичке регије Горња Јабланица-Пуста река, као дела туристичког кластера Југоисточне Србије. Основни потенцијали за развој туризма општине су природне вредности у виду планине Радан и богата културно-историјска баштина. Планина Радан, обухвата простор који карактеришу велике биолошке и предеоне разноврсности, са објектима и појавама вредног гео-наслеђа и културно-историјске баштине. Уједно то је простор од посебног интереса за очување станишта (Areas of Special Conservation Interest) и део је европске EMERALD16 мреже за очување дивље флоре и фауне и њихових станишта.

Изградња туристичког пута преко Радана у циљу повезивања Царичиног града, Ђавоље вароши и туристичког места Пролом бања представља развојну шансу ширег региона. Потенцијал одрживог коришћења представља археолошки локалитет "Царичин град" као потенцијални међународни научни и едукативни полигон касно-римске културне баштине и изузетан мотив домаћег и иностраног културно-историјског туризма. Ово непокретно културно добро од изузетног значаја је предложено за укључивање у културно-историјску руту "Пут римских царева" и од националног је значаја према Мастер плану културно-историјске руте "Пут римских царева и Регионалном просторном плану општина Јужног Поморавља¹⁷.

У близини локалитета "Царичин град" и неолитског насеља "Свињаричка чука" израђен је мултифункционални објекат "Визиторски центар Теодора".





Објекат служи за смештај домаћих и иностраних истраживача, као и учесника колонија и радионица. У сутерену је ресторан „Теодора“ са кухињом капацитета 40 столица и још 40 на тераси. На спрату овог објекта налазе се шест двокреветних и две тро креветне собе са купатилима и додатном опремом (ТВ, клима, мини бар, wifi), отворени атријум, конференцијска сала са 20 столица, чајна кухиња и канцеларија. Мултифункционални објекат стављен је у функцију као туристички информативни пункт, место за куповину сувенира, место за одмор и исхрану туриста, за смештај домаћих и иностраних истраживача, за потребе одржавања састанака и стручних семинара, учесника колонија и радионица. Званични институционални носилац промоције и развоја туризма у општини је Туристичка организација општине Лебане (ТООЛ).

Ова организација је основана са циљем да валоризује очува и заштити туристичке вредности општине да их промовише и одрживо развија.

као и да их промовише и одрживо развија.

Значајан допринос афирмацији туризма и културе на подручју општине пружају културно забавне и спортске манифестације као и традиционални сеоски сабори. Од културно-спортских манифестација се издвајају летњи фолклорни фестивал "У ритму јабланичког срца", "Парадајз фест", "Видовдански турнир у малом фудбалу", регионална смотре аматерских позоришта, изложба старих заната поводом светског дана туризма, међународна

ликовна колонија, сабор 21. јула у порти цркве у порти цркве Светог Прокопија у селу Шуману и сабор 02. августа у порти цркве Светог Илије у Царичином Граду.

ПОГЛАВЉЕ 2 - ПОДАЦИ О МИГРАЦИЈАМА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ЛЕБАНЕ

- Број и структура избеглих лица у општини Лебане;
- Број и структура интерно-расељених лица у општини Лебане;
- Број повратника по Споразуму о реадмисији;
- Број и структура избеглица према Закону о азилу и привременој заштити;
- Број и структура осталих категорија миграната.

Флукуацију корисника треба приказати на нивоу укупног броја корисника, према разлогу уласка у систем социјалне заштите – деце, младих, одраслих и старијих, (пренети, новоевидентирани, реактивирани, стављени у пасиву и слично);

Кретање броја корисника на активној евиденцији према старости и полу у извештајном периоду од 01.01.2025. до 31.12.2025.године					
<i>Старосне групе Корисника</i>	Пренети	Новоевидентирани	Реактивирани	УКУПНО Корисника	Стављени у пасиву
<i>Деца (0-17)</i>	199	91	5	295	2
<i>Млади (18-25)</i>	105	42	5	152	1
<i>Одрасли (26-64)</i>	1.138	176	64	1.378	25
<i>Старији (65 и више)</i>	332	96	13	441	16
У К У П Н О	1.774	405	87	2.266	44

Табеларно приказано кретање корисника социјалне заштите довољно говори о чињеницама које се односе на нагомилане социјалне проблеме те да број корисника -(с обзиром на број стављених у пасиву) скоро да је остао исти.

Кретање броја корисника на активној евиденцији према старости и полу у извештајном периоду од 01.01.2024. до 31.12.2024.године					
Старосне групе Корисника	Пренет и	Новоеви- дент.	Реакт- ивирани	УКУПНО Корисника	Стављен и у пасиву
Деца (0-17)	547	128	74	749	4
Млади (18-25)	92	76	43	211	2
Одрасли (26-64)	824	212	222	1258	25
Старији (65 и више)	224	54	24	302	21
У К У П Н О	1687	470	363	2520	52

- Структура избеглих, интерно расељених лица и лица повратници по Споразуму о реадмисији, по датим параметрима изгледа овако:

Избегла и прогнана лица (сви су без статуса)

деца до 7 година	Женских 0	Мушких 0	0
Лица од 7-18 год.	Женских 0	Мушких 0	0
Лица од 18-65 год.	Женских 4	Мушких 3	7
Лица преко 65 год.	Женских 8	Мушких 6	14

Интерно расељена лица (у статусу):

деца до 7 година	Женских 0	Мушких 0	0
Лица од 7-18 год.	Женских 0	Мушких 0	0
Лица од 18-65 год.	Женских 5	Мушких 3	8
Лица преко 65 год.	Женских 0	Мушких 0	0

Поватници по Споразуму о реадмисији:

деца до 7 година	Женских 3	Мушких 4	7
Лица од 7-18 год.	Женских 6	Мушких 18	24
Лица од 18-65 год.	Женских 34	Мушких 31	65
Лица преко 65 год.	Женских 0	Мушких 0	0

Имајући у виду да је привреда и запошљавање на територији општине Лебане у стагнацији, само је део становништва из ове популације у периоду од њиховог доласка на подручју општине Лебане па до данас решило питање тренутног запослења.

Можемо да напоменемо да су нека лица самоиницијативно решила питање становања, било у својој режији или су пак нашли смештај код рођака или пријатеља.

Чињеница да се можда са најтежом социјалном ситуацијом сусрећу и неке породице које су угрожене и стамбено и материјално, а говоримо о неколико породица које имају више чланова и међу којима се налазе и породице које су изгубиле статус избеглица или расељеног лица, а налазе се у стању социјалне потребе.

Жртве трговине људима

Уједињене нације трговину људима дефинишу као „врбовање, превоз, пребацивање, скривање и примање особа употребом силе или претњом и другим облицима присиле, отмице, преваре, обмане, злоупотребом ауторитета или положаја или другим облицима принуде у циљу сексуалног или економског искоришћавања ради стицања профита и користи трећег лица”. Искоришћавање може имати различите облике као што су сексуално искоришћавање, принудни рад, ропство и узимање органа. Жртве трговине људима или никада не пристају на трговину, или њихов пристанак нема значаја јер је добијен коришћењем присиле или обмане.

Жртве трговине људима представљају специфичну и веома угрожену и осетљиву мигрантску групу, која без своје воље мигрира са једног подручја/области на друго, било у оквиру државних граница или међународним миграцијама. Жртва трговина људима може да постане сваки појединац, без обзира на пол, узраст, територијалну припадност или државе, тако и при екстерним миграцијама када су од стране починилаца, односно извршилаца овог кривичног дела, без сагласности и против своје воље присиљене да бораве на територији друге државе. Трговина људима може али и не мора укључивати транспорт на другу локацију. Лица се могу сматрати жртвама трговине људима без обзира да ли су експлоатисана у граду где живе или су превезена са циљем њихове експлоатације, да ли су се претходно сложила да раде са трговцем људима, да ли су учествовала у извршењу кривичног дела што је дошло као последица њихове експлоатација.

Смештена на такозваној „Балканској рути“, Србија је последњих година постала важна тачка на миграционим путевима за мигранте из многих земаља Блиског истока, Африке и Азије који воде ка региону Западног Балкана и даље ка земљама западне Европе. Током овог периода, ситуација је еволуирала од ванредне кризе, која је захтевала хитно збрињавање миграната у транзиту, до оне дуготрајније природе где се све већи број ових људи налази у ситуацији продуженог боравка у Србији. Такво стање рађа плодно тле за експлоатацију миграната од стране организованих криминалних група и индивидуалних починилаца. У таквим ситуацијама линија разграничења између кријумчарења миграната и трговине мигрантима често постаје нејасна. Оно што је неспорно јесте да су за ублажавање ризика од трговине људима за потенцијалне жртве међу мигрантским становништвом и решавање њихових потреба неопходни усклађен и координисан приступ, као и успостављање сарадње различитих институција, како оних на централном, тако и оних на

локалном нивоу. Уколико се то не уради, постоји ризик да се занемари рањивост знатног дела људи који лако могу да постану плен у праксама трговине људима. У том смислу је важно разумети да рад на идентификацији и заштити жртава трговине људима не представља само вид пружања хуманитарне помоћи овој групи људи, већ и спречавање даљег развоја криминалних активности и претварања хуманитарне кризе у безбедносну².

Нема података о овој категорији лица.

Дијаспора

Према Закону о дијаспори и Србима у региону (члан 2. став 1), дијаспора обухвата држављане Републике Србије који живе у иностранству, припаднике српског народа и исељенике са територије Републике Србије и из региона, као и њихове потомке. Према томе, дијаспору чине сви припадници српског народа и лица српског порекла, независно од места рођења и дужине боравка у иностранству. Српска дијаспора није хомогена група и обухвата неколико генерација миграната као што су радни мигранти од 1960-их надаље, избеглице из 1990-их, као и талас високообразованих млађих емиграната који су недавно напустили земљу у потрази за бољим економским приликама у иностранству. Према уделу припадника дијаспоре у односу на укупан број становника у држави, Република Србија спада у ред земаља са изузетно бројном дијаспором, јер се процењује да ван државе живи око 4,5–5 милиона становника. Овако велики број припадника дијаспоре у иностранству и Срба у региону резултат је дуге историје исељавања становништва из различитих разлога у различитим периодима, од економских, политичких, верских, културних, породичних разлога, па до присилних миграција и исељавања пред насиљем и прогоном.

Дијаспора као агент развоја - Дијаспора може имати кључну улогу у садашњем и будућем развоју локалне заједнице, пре свега преко инвестирања и трансфера знања. Сагледава се као важан канал који олакшава двосмерни проток капитала – социјалног, односно хуманог, интелектуалног, политичког, културног и финансијског. Мигранти представљају мостове који повезују места порекла и дестинације, који могу да унапреде дијалог захваљујући транснационалним везама које одржавају, преношењем знања и искуства и финансијским ресурсима којима могу побољшати стање у локалној заједници. На тај начин помажу остваривању сарадње и подстичу развојне идеје. Спона је најјача на локалу, односно друштвена мрежа је најгушћа и жеља за улагањем властитих ресурса најснажнија када се ради о блиској средини и конкретним људима којима је подршка неопходна. За овако нешто треба да постоји системска подршка државе, и на националном и на локалном нивоу.

² Видети више у Уред специјалног представника и координатора ОЕБС-а за борбу против трговине људима (2017): Од прихвата до признавања: идентификовање и заштита жртава трговине људима у мјешовитим миграционим токовима - Усредсређеност на објекте за прву идентификацију и прихват избјеглица и миграната у региону ОЕБС-а, доступно на: <https://www.osce.org/files/f/documents/5/e/399206.pdf>, [приступљено 10.08.2022].

За активирање потенцијала и успостављање сарадње са дијаспором, неопходно је прво мапирање дијаспоре и постојећих удружења, али су нужне и опсежне консултације са припадницима дијаспоре пре него што се приступи конкретним облицима сарадње. Неопходно је да се препознају и мапирају постојеће иницијативе дијаспоре – програми, мреже, удружења, стручни и пословни клубове у заједници и земљама дестинације; и пронађу начини да се подрже и повежу са развојним потребама локалне заједнице. Због тога је потребно успоставити чвршћу сарадњу локалних органа надлежних за привреду и економију и организација за подршку привреди, као и органа локалне власти надлежних за образовање како би се мапирани чланови локалне дијаспоре и на основу њихових ресурса развиле политике подстицајне за укључивање локалне дијаспоре у економски развој општине и развој компетенција.

Како локална заједница да развија сарадњу са дијаспором:

- Идентификовати кључне развојне приоритете и конкретне пројекте како би се направио заједнички програм са дијаспором
- Дефинисати и идентификовати дијаспору
- Идентификовати партнере у дијаспори и препознати њихове интересе
- Идентификовати како и где дијаспора може да да специфичан допринос развоју локалне заједнице
- Развити подстицаје који ће привући дијаспору да учествује у развојним програмима
- Идентификовати главне препреке сарадњи са дијаспором
- Изабрати адекватне друштвене мере и политике
- Изградити капацитете ЈЛС да ради са дијаспором
- Осигурати кохерентност политика дијаспоре и локалне заједнице

Локалне политике које укључују миграције у развојну компоненту као и стварање повољног амбијента за мигрантски капитал ће довести до интензивнијег развоја саме локалне средине. Показана је потреба за мерама политике према миграцијама на локалном нивоу, који је препознат као субјект спровођења миграционе политике. Управљање миграцијама становништва треба да садржи најцелисходнији одговор како да миграције постану покретач развоја неразвијених и региона у развоју. Циљ је да се миграције перципирају и реализују не као претња, већ као шанса за развој од локалног до националног нивоа Србије.

Међутим, евидентан је мањак информација и званичних података о броју и структури учесника циркуларних миграција, броју лица у дијаспори, као и званичних контаката са тим лицима или организацијама у иностранству. Општина Лебане се залаже да у будућности отвори званичне канале комуникације са лицима/организацијама у дијаспори, покуша да дође до званичних података и потенцијално именује лице/оформи тело које ће се бавити одржавањем сталних канала комуникације, као и да евентуално организује један годишњи догађај где ће се та лица/организације окупити у матици.

Усвајањем Локалног акционог плана за управљање миграцијама, формирањем тимова за праћење и мапирање дијаспоре као и за мапирање и праћење циркуларних миграција отвара се могућност институционалне синергије, а која ће дати резултате у виду спровођења и унапређења сарадње дијаспоре и матице и подстицање транснационалног предузетништва, стварања услова за праћење, подстицање и подршку циркуларним и повратним миграцијама, стварања услова за ефикасније управљање унутрашњим миграционим токовима.

Тражиоци азила/мигранти у потреби без утврђеног статуса

На територији општине Лебане није никада било, а нема ни сада евидентираних миграната и тражиоца азила, по подацима Полицијске станице Лебане. Локална самоуправа изражава спремност да пружи подршку и заштиту овим категоријама миграната у случају да дође до масивног прилива ових лица са Блиског истока и Афричког континента.

Досадашње активности на територији општине Лебане у односу на избегла, интерно расељена лица и повратнике по Споразуму о реадмисији:

Година	Грађевински пакети			Откуп сеоских кућа			Ек. оснаживање дох. активности			Пакети хране			Огрев			Једнократна новчана помоћ		
	Изб	Ирл	Реадм.	Изб	Ирл	Реадм.	Изб	Ирл	Реадм.	Изб	Ирл	Реадм.	Изб	Ирл	Реадм.	Изб	Ирл	Реадм.
2010							5	1		12	15		1	11				
2011	1	4								15	18		1	19			20	
2012							10			16	19							
2013				1				6		16	14						6	
2014													7				9	
2015																		
2016													3				8	
2017		1		1	1			3		8							9	
2018										11							11	
2019																	11	
2020							4										7	
2021		1								10							10	
2022																		
2023																		
2024		1								6								
2025										6	29		3	29				

ПОГЛАВЉЕ 3 - АНАЛИЗА СИТУАЦИЈЕ И ЗАКЉУЧЦИ

Ово поглавље обухвата четири врсте квалитативних анализа:

1. Преглед документације релевантне за област управљања миграцијама;
2. анализу стања (техником SWOT анализе);
3. анализу заинтересованих страна (локалних актера);
4. анализу проблема са закључцима.

1. Преглед документације обухватио је неколико кључних међународних, националних и локалних стратешких докуманата релевантних за ову област као и актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица у Републици Србији и то:

- **Међународни оквир** од значаја за област управљања миграцијама:

Међународно миграционо право обухвата правила међународног права која се односе на све категорије миграната. Република Србија је страна потписница следећих међународних декларација и уговора који се посредно или непосредно односе на мигранте:

- 1948 Универзална декларација о људским правима
- 1951 Конвенција о статусу избеглица и пратећи Протокол 1967;
- Међународни пакт о грађанским и политичким правима;
- Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима;
- Међународна конвенција о укидању свих облика расне дискриминације;
- Конвенција о правима детета;
- Конвенција о правном положају лица без држављанства („Службени лист ФНРЈ– Међународни уговори и други споразуми”, број 9/59)
- „Водећи принципи Уједињених нација о интерном расељењу”(1998/2004)
- Глобални компакт о сигурним, уређеним и регуларним миграцијама ;
- УН Агенда 2030 за одрживи развој ;
- Споразум о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица и Републике Србије („Службени гласник РС”, број 83/08)
- Европска конвенција за људска права (1950) – Савет Европе;
- Конвенција Савета Европе о борби против трговине људима;

- **Национални законодавни оквир** од значаја за област управљања миграцијама је садржан у следећим документима:

- Закон о избеглицама („Службени гласник РС", број 1/92, „Службени лист СРЈ", број 42/2002-одлука СУС и „Службени гласник РС", број 30/2010);
- Закон о управљању миграцијама („Службени гласник РС", број 107/2012);
- Закон о азилу и привременој заштити („Службени гласник РС", број 24/2018);
- Закон о странцима („Службени гласник РС", број 24/2018 и 31/2019);
- Закон о држављанству Републике Србије („Службени гласник РС", бр.135/04, 90/07 и 24/18)
- Закон о раду („Службени гласник РС", бр.24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – Одлука УСРС113/17 и 95/18 – Аутентично тумачење)
- Закон о Црвеном крсту Србије („Службени гласник РС", број 107/2005);
- Закон о матичним књигама („Службени гласник РС", бр. 20/09, 145/14 и 47/18)
- Закон о личној карти („Службени гласник РС", бр.62/06,36/1 и53/21)
- Закон о пребивалишту и боравишту грађана („Службени гласник РС", број 87/11)
- Закон о социјалној заштити („Службени гласник РС", број 24/2011 и 117/2022-одлука УС);
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС", број 129/2007, 83-2014-др. Закон, 101/2016-др. закон, 47/2018 и 111/2021 - др. закон);
- Закон о дијаспори и Србија у региону („Службени гласник РС", број 88/09);
- Закон о потврђивању Споразума између Републике Србије и Европске заједнице о реадмисији лица која незаконито бораве („Службени гласник РС – Међународни уговори", број 102/07);

- **Национални стратешки документи** од значаја за област управљања миграцијама су:

- Национални план за интеграцију Републике Србије у Европску унију
- Стратегија за управљање миграцијама („Службени гласник РС", број 59/2009);
- Стратегија о економским миграцијама Републике Србије за период 2021–2027. године („Службени гласник РС", број 21/2020);
- Стратегија за решавање питања избеглица и интерно расељених лица за период од 2024. до 2030. године („Службени гласник РС", број 91 од 21. новембра 2024);
- Акциони план за период 2025–2027. године за спровођење Стратегије за решавање питања избеглица и интерно расељених лица за период 2024–2030. Године ("Службени гласник РС", број 16 од 26. фебруара 2025.)
- Стратегија реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији („Службени гласник РС", број 15/2009);
- Стратегија очувања и јачања односа матичне државе и дијаспоре и матичне државе и Срба у региону („Службени гласник РС", бр. 4/11 и 14/11);

- Стратегија запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године („Службени гласник РС“, број 18/21-4 и 36/21);
 - Стратегија супротстављања ирегуларним миграцијама у Републици Србији период 2018. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 105/2018);
 - Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2022. до 2030. године („Службени гласник РС“, број 23/2022);
 - Национална стратегија социјалног становања („Службени гласник РС“, број 13/2012);
 - Стратегија одрживог опстанка и повратка на Косово и Метохију („Службени гласник РС“, број 32/2010);
 - Стратегија за родну равноправност 2021-2030
 - Стратегија подстицања рађања 2018
 - Национална Стратегија за младе 2015-2025
 - Програм за борбу против трговине људима у Републици Србији за период од 2024-2029 („Службени гласник РС“, број 25/2024)
 - Стратегија развоја образовања у Србији до 2030. године,
 - Стратегија превенције и заштите од дискриминације 2022-2030,
 - Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014–2024. године („Службени гласник РС“, број 85/14);
 - Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
 - Национална стратегија одрживог развоја (2008);
 - Национални програм за интеграцију Србије у Европску унију (2009);
 - План реаговања у случају повећаног прилива миграната са проценом потреба (2015. година)
 - Одлука о пружању привремене заштите у Републици Србији расељеним лицима која долазе из Украјине "Службени гласник РС", бр. 36 од 18. марта 2022, 21 од 17. марта 2023.
- На **локалном нивоу**, тј. на нивоу општине Лебане, релевантан плански и акциони документ је План развоја општине Лебане 2023-2030, у оквиру којег, између осталог, постоје различите мере и активности за успоравање неповољних миграцијских токова и решавање актуелних проблема за област управљања миграцијама .

Најважнији закључци ове анализе су следећи:

- Актуелни законски оквир за питања избеглица је Закон о избеглицама. С обзиром на уочену потребу да тај Закон боље прати актуелне потребе и питања избеглица, у мају 2010. године усвојен је закон о изменама и допунама Закона о избеглицама. Уз то, 8. новембра 2012. године, усвојен је Закон о управљању миграцијама који на свеобухватан начин уређује питање управљања миграцијама.
- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица за период 2024-2030. године - игра кључну улогу у формулисању и имплементацији

мера које имају за циљ побољшање положаја ових група. Стратегија се фокусира на два основна правца деловања обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за интеграцију у држави избеглиштва односно побољшање животни услова у месту расељеништва.

- Национална стратегија за управљање миграцијама дефинише планско и организовано управљање миграцијама пружењем спољних и унутрашњих миграционих кретања, и спровођење активности које ће довести до подстицања регуларних и сузбијања нерегуларних миграција, као и решавање проблема избеглица и ИРЛ, ефикасан и ефективни прихват и одржива социо-економска реинтеграција повратника - грађана Републике Србије по споразуму о реадмисији.
- Стратегија економских миграција Републике Србије за период 2021–2027. – покрива низ тема у вези са феноменом економских миграција, њиховим управљањем, корелацијом миграција и развоја, као и улогом дијаспоре као покретача (локалног) развоја. Кључне циљне групе су радно способно становништво, дијаспора, повратници из иностранства и странци различитих образовних профила. Општи циљ Стратегије је стварање привредног и друштвеног амбијента за успоравање одласка радно способног становништва, јачање веза са дијаспором, подстицање повратних и циркуларних миграција, као и привлачење странаца различитих образовних профила.
- Национална стратегија реинтеграције повратника по споразуму о реадмисији (2009) утврђује приоритетне области, као што су: издавање личних докумената, решавање питања смештаја, стварање могућности за запошљавање и остваривање других права, као што су права на здравствену заштиту, образовање, социјалну заштиту и породично-правну заштиту итд. Одсуство координације и размене информација о повратницима представља озбиљну сметњу у регистрацији лица која се враћају по основу реадмисије, утврђивању њихових потреба и пружања адекватне заштите ради њиховог укључивања у нову средину;
- Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица, односно локалне реинтеграције повратника, којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја. као и актуелни законски оквир који регулише питања избеглих и расељених лица у Републици Србији.
- У складу са Планом реаговања у случају повећаног прилива миграната и у сарадњи са локалним Саветима за миграције, надлежне институције су обезбедиле неопходну помоћ на терену, отвориле додатне транзитне центре и идентификовале одговарајуће објекте за хитни смештај миграната. Локални савет за миграције је предузео све неопходне активности како би се створили услови за благовремено реаговање у случају да се већи број миграната дуже време задржава на територији општине Лебане. Комесаријат за избеглице и миграције на тему прихвата и хуманитарног збрињавања миграната, како би се унапредила ефикасност представника локалних самоуправа у овој области за случај додатне ескалације броја миграната и потребе

ангажовања додатног броја професионалаца на терену. Континуирана подршка актера на локалном нивоу је од изузетног значаја у решавању и превазилажењу мигрантске кризе. Управо овакав приступ и вертикална координација између централног и локалног нивоа власти допринели су бржем и организованијем одговору на тренутну ситуацију у погледу прилива миграната.

Анализа стања - SWOT АНАЛИЗА

SWOT анализа представља инструмент стратешког планирања којим се идентификују унутрашњи фактори (снаге и слабости) и спољни фактори (прилике и претње) који утичу на унапређење управљања миграцијама на територији општине Лебане.

Циљ SWOT анализе је да обезбеди основу за дефинисање реалних и одрживих циљева, мера и активности Локалног акционог плана.

SWOT ТАБЕЛА

CHAGE (Strengths)	СЛАБОСТИ (Weaknesses)
- Формиран Савет за миграције и трајна решења	- Ограничена финансијска средства у буџету општине
- Сарадња са Комесаријатом за избеглице и миграције РС	- Висок степен незапослености међу циљним групама
- Постојање институција социјалне заштите (ЦСР, Црвени крст)	- Недовољан број локалних програма економског оснаживања
- Искуство у реализацији пројеката стамбеног збрињавања	- Низак ниво образовања и квалификација корисника
- Постојање базе података о корисницима	- Недовољно развијени институционални капацитети
- Спремност локалне самоуправе да решава проблеме	- Недостатак сопствених стамбених јединица за збрињавање
- Постојање локалних партнера (НСЗ, школе, здравство)	- Недовољна информисаност корисника о правима
	- Ограничени кадровски ресурси
	- Непрепознавање значаја економских миграција на локалном нивоу
- Добра сарадња са републичким институцијама	- Недовољна информисаност о могућностима повезивања са дијаспором и улагањима дијаспоре
	- Недостатак статистичких података о структури становништва

ПРИЛИКЕ (Opportunities)	ПРЕТЊЕ (Threats)
- Финансијска подршка Комесаријата за избеглице и миграције	- Даља депопулација и одлив становништва
- Донаторски програми (ЕУ, УН, ИОМ, SDC)	- Недовољна средства на националном нивоу
- Национални програми стамбеног збрињавања	- Продубљивање сиромаштва
- Програми запошљавања и samozapoшљавања	- Раст незапослености
- Сарадња са дијаспором	- Старење становништва
- Развој локалног предузетништва	- Социјална искљученост корисника
- Међуинституционална сарадња	- Економска нестабилност
	- Ограничени локални ресурси
	- Спора имплементација националних стратегија
- Програми обука и преквалификација	- Неизвесност у погледу развоја мигрантске кризе

Најважнији закључци SWOT анализе:

- Општина Лебане поседује основне институционалне механизме за управљање миграцијама, укључујући формиран Савет за миграције и сарадњу са Комесаријатом за избеглице и миграције. Постојање Центра за социјални рад, Црвеног крста и других институција представља важан ресурс за реализацију мера подршке.
- Локална самоуправа има искуство у реализацији пројеката стамбеног збрињавања и показује спремност за даље унапређење положаја циљних група.
- Најзначајније слабости односе се на ограничене финансијске и кадровске ресурсе, као и висок степен незапослености међу циљним групама.
- Низак ниво образовања и квалификација корисника представља препреку за њихову економску интеграцију. ограничен број стамбених јединица и недовољно развијени локални програми економске подршке утичу на могућност решавања проблема корисника.
- Постоје значајне могућности за обезбеђивање финансијских средстава кроз програме Комесаријата, националне програме и донаторске фондове.
- Сарадња са дијаспором и развој локалног предузетништва представљају потенцијал за економско оснаживање корисника.
- Постоје могућности за реализацију програма обука и преквалификација.

- Главне претње односе се на негативне демографске трендове, економску нестабилност и ограничене финансијске ресурсе. Продубљивање сиромаштва и социјалне искључености може додатно погоршати положај циљних група.
- Такође, наставак миграција младог и радно способног становништва представља дугорочни ризик за развој општине.
- Слаба веза дијапоре и матице, непостојање базе података и људских ресурса који се баве овом облашћу.

SWOT анализа показује да општина Лебане поседује основне институционалне капацитете за спровођење Локалног акционог плана, али да је за успешно решавање проблема неопходно:

- јачање институционалних капацитета;
- обезбеђивање додатних финансијских средстава;
- развој програма економског оснаживања;
- унапређење међуинституционалне сарадње.

SWOT анализа представља основу за дефинисање циљева, мера и активности Локалног акционог плана.

2. **Анализом заинтересованих страна** идентификоване су кључне заинтересоване стране за област управљања миграцијама и то:

- Крајњи корисници услуга (различите категорије миграната);
- Кључни партнери локалне самоуправе у развијању и примени мера и програма.

Крајњи корисници Локалног акционог плана за управљање миграцијама су:

- Избеглице;
- Интерно расељена лица;
- Повратници по основу Споразума о реадмисији;
- Избеглице према Закону о азилу и привременој заштити:
 - Тражиоци азила
 - Мигранти у потреби без утврђеног статуса
- Потенцијални повратници из дијаспоре;
- Жртве трговине људима;
- Домицилно становништво;
- Службеници ЈЛС.

Општинска управа обезбеђује општи оквир, локалну регулативу и услове за реализацију подршке избеглим, интерно расељеним лицима, повратницима и мигрантима у локалној заједници.

Повереништво за избеглице и миграције, као део општинске управе врши поверене послове у оквиру своје делатности и координацију различитих програма који се односе на помоћ избеглим, интерно расељеним лицима, повратницима и другим категоријама миграната.

Кључни партнери локалној самоуправи су:

- ❖ **Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије** обавља послове који се односе на: утврђивање статуса избеглица, збрињавање избеглица, вођење евиденције, усклађивања пружања помоћи избеглицама од стране других организација, обезбеђивање смештаја избеглица, покреће иницијативе за тражење међународне помоћи од институција УН и других међународних организација.
- ❖ **Центар за социјални рад** је вишефункционална стручна установа социјалне заштите и представља базичну установу стручног рада и услуга у социјалној заштити у којој се непосредно и посредно задовољава већина социјално заштитних потреба грађана и њихових породица. Као корисници социјалне заштите потенцијално се могу јавити сви грађани и породице и то онда када се нађу или су изложени посебним тешкоћама у задовољавању својих основних потреба. Најважније функције центра су: непосредно остваривање социјалне заштите грађана и њихових породица, остваривање функције органа старатељства, праћење и проучавање социјалних потреба и проблема, превентивна делатност, планирање и програмирање социјалне заштите, координирање активности на спровођењу социјалне заштите и социјалног рада у општини.
- ❖ **Црвени крст** делује на основу Женевске конвенције, Закона о црвеном крсту, Статута, Стратегије развоја и на основу принципа (хуманости, непристрасности, неутралности, независности, добровољности, јединства и универзалности). Црвени крст активно учествује у збрињавању и пружању помоћи избеглицама, ИРЛ и повратницима и то не само хуманитарног карактера већ и организовањем здравствене заштите, помоћи при упису у школе, при запошљавању, социјалне помоћи, спајању породица и др.
- ❖ **Здравствена установа - ДЗ општине Лебане** пружа услуге примарне и секундарне здравствене заштите и специјалистичке услуге. Избегла лица, ИРЛ, повратници, тражиоци азила и друге категорије миграната остварују своја права у овој области,

као и сви други грађани. Смештај тражиоца азила подразумева обавезан здравствени преглед.

- ❖ **Образовне институције**-основне школе, школа за образовање одраслих, кроз своје програмске активности обухватају и пружају могућност различитим категоријама миграната да стекну одређено образовање и преквалификације.
- ❖ **Национална служба за запошљавање – (филијала општина Лебане)** спроводи различите програме подршке запошљавања незапослених, радно способних који активно траже посао. Избеглице, интерно расељена лица, повратници по споразуму о реадмисији и друге категорије миграната имају једнаке могућности као и сви други незапослени да користе ове програме.
- ❖ **Невладине организације** имају своје активности на подручју општине које се односе на хуманитарну помоћ, подизање капацитета избеглих, интерно расељених лица повратника и других угрожених категорија миграната, обезбеђивање помоћи у прибављању докумената и правне помоћи, итд. Међу њима најактивније су UNHCR, IOM, UNDP, UNHCR, DRC, ASB, HELP, PRAXIS, Балкански центар за миграције, и други.
- ❖ **Полицијска станица Општине Лебане**, активно учествује достављањем прецизних и тачних податке о кретањима (боравак/пребивалиште) за интерно расељена лица у статусу, као и за друге категорије лица.

3. Анализа проблема са закључцима

Реализација Локалног акционог плана за управљање миграцијама на територији општине Лебане може бити условљена деловањем различитих спољних фактора који могу утицати на динамику, обим и ефективност спровођења планираних мера и активности.

У том смислу, идентификоване су следеће кључне препреке:

- **Ограничени финансијски ресурси** - Једна од најзначајнијих претњи односи се на ограничена финансијска средства на локалном нивоу.

Реализација већине активности (посебно у области стамбеног збрињавања и економског оснаживања) у великој мери зависи од:

- средстава из буџета Републике Србије;
- подршке Комесаријата за избеглице и миграције;
- донаторских фондова.

Непредвидивост и недовољност ових извора може довести до:

- одлагања активности;
- смањења обухвата корисника;
- непотпуне реализације циљева.

- **Негативни демографски трендови** - Општина Лебане се суочава са:

- депопулацијом;
- одливом младог и радно способног становништва;
- старењем популације.
- Ови процеси могу довести до:
- смањења радне снаге;
- смањене одрживости економских мера;
- ограничених могућности за локални развој

- **Висок степен незапослености**

- Недовољно развијена локална привреда и ограничене могућности запошљавања представљају значајну препреку.
- Ово може резултирати:
- неуспешном економском интеграцијом корисника;
- зависношћу од социјалне помоћи;
- повећањем ризика од сиромаштва и социјалне искључености.

- **Низак ниво образовања и квалификација корисника** - Велики број припадника наведених мигрантских циљних група има:

- низак степен образовања;
- недостатак стручних знања;
- ограничене радне вештине.

Све ово утиче утиче на:

- смањену запошљивост;
- ограничен успех програма економског оснаживања;
- отежану интеграцију у тржиште рада.

- **Недовољни институционални капацитети** - Ограничени кадровски и организациони ресурси на локалном нивоу могу утицати на:
 - успорено спровођење активности;
 - недовољну координацију институција;
 - смањену ефикасност у праћењу и извештавању.

- **Социјална искљученост и маргинализација** - Одређене групе корисника изложене су ризику од:
 - друштвене изолованости;
 - дискриминације;
 - ограниченог приступа услугама.
 - Ово може довести до:
 - смањеног учешћа у програмима;
 - отежане интеграције у локалну заједницу.

- **Правне и административне препреке** - Проблеми у прибављању документације (лична документа, докази о имовини, радном стажу) могу:
 - успорити приступ правима;
 - ограничити учешће у програмима;
 - одложити реализацију мера.

- **Економска нестабилност и спољни фактори** - Макроекономске околности, као што су:
 - инфлација;
 - раст цена грађевинског материјала;
 - нестабилност тржишта рада,
 - могу утицати на:
 - повећање трошкова реализације активности;
 - смањење ефеката планираних мера.

- **Недовољна заинтересованост донатора** - Смањење интересовања донаторских организација за финансирање пројеката у овој области може довести до:
 - недостатка додатних извора финансирања;
 - ограничене реализације планираних активности.

- Препоруке и мере за ублажавање претњи при реализацији ЛАП-а:

У циљу успешне и одрживе реализације Локалног акционог плана, неопходно је предузети мере за ублажавање идентификованих ризика и претњи које могу утицати на спровођење планираних активности.

Мере за ублажавање претњи дефинишу се као саставни део процеса управљања ризицима и усмерене су на превенцију, смањење негативних ефеката и повећање отпорности локалног система.

• Мере за ублажавање ограничених финансијских ресурса

У циљу обезбеђивања стабилног финансирања:

- диверсификовати изворе финансирања (буџет општине, републички фондови, донаторски програми);
- редовно конкурисати код Комесаријата за избеглице и миграције;
- припремати пројектне предлоге за међународне донаторе (ЕУ, UN, ИОМ и др.);
- уводити фазну реализацију пројеката у складу са расположивим средствима;
- планирати буџетска средства у оквиру програмског буџета општине.

• Мере за ублажавање негативних демографских трендова

У циљу смањења депопулације:

- подстицати економско оснаживање младих и породица;
- развијати мере подршке останку становништва;
- унапређивати услове живота у руралним срединама;
- успоставити сарадњу са дијаспором ради подстицања повратка и инвестиција;
- повезивати мере ЛАП-а са локалним развојним стратегијама.

• Мере за ублажавање незапослености

У циљу повећања запошљивости:

- спроводити програме преквалификације и доквалификације;
- подстицати самозапошљавање кроз доделу грантова;
- сарађивати са Националном службом за запошљавање;
- развијати локалне програме подршке предузетништву;
- повезивати кориснике са локалним послодавцима.

• Мере за ублажавање ниског нивоа образовања и квалификација

- У циљу унапређења људских ресурса:
- организовати обуке за стицање практичних вештина;
- подстицати укључивање у формално и неформално образовање;

- обезбедити саветодавну подршку за избор занимања;
- сарађивати са образовним институцијама и организацијама цивилног друштва.

- **Мере за јачање институционалних капацитета**

У циљу повећања ефикасности система:

- организовати обуке за запослене у локалној самоуправи;
- унапређивати координацију између институција;
- развијати базе података о корисницима;
- уводити механизме редовног извештавања и праћења;
- јачати улогу Савета за миграције.

- **Мере за смањење социјалне искључености**

У циљу унапређења интеграције:

- организовати кампање за подизање свести о толеранцији;
- спроводити едукативне и културне активности;
- унапређивати приступ социјалним услугама;
- подстицати активно укључивање корисника у локалну заједницу.

- **Мере за превазилажење правних и административних препрека**

У циљу олакшавања приступа правима:

- обезбедити бесплатну правну помоћ;
- пружати подршку у прибављању документације;
- сарађивати са надлежним институцијама (МУП, судови, фондови);
- поједностављивати процедуре на локалном нивоу у складу са законом.

- **Мере за ублажавање економске нестабилности**

У циљу смањења утицаја спољних фактора:

- планирати буџет са резервама за непредвиђене трошкове;
- прилагођавати активности тржишним условима;
- уводити флексибилне моделе реализације пројеката;
- користити више извора финансирања за исте активности.

- **Мере за обезбеђивање донаторске подршке**

У циљу повећања приступа фондовима:

- унапређивати капацитете за писање пројеката;
- развијати партнерства са организацијама и институцијама;
- активно пратити доступне конкурсе;
- промовисати резултате реализованих пројеката.

ПОГЛАВЉЕ 4 - ПРИОРИТЕТНЕ ЦИЉНЕ ГРУПЕ

Локални акциони план за управљање миграцијама на територији општине Лебане обухвата лица и домаћинства која припадају категоријама дефинисаним важећим прописима Републике Србије и која бораве на територији општине Лебане, а налазе се у стању социјалне, економске или стамбене потребе.

- **Критеријуми за избор приоритетних група** овог Локалног акционог плана међу различитим категоријама миграната на територији општине Лебане су:
 - Видљивост и распрострањеност проблема циљне групе у локалној заједници;
 - Бројност циљне групе;
 - Незапосленост и материјално сиромаштво одређене циљне групе;
 - Степен угрожености циљне групе;
 - Заинтересованост саме циљне групе за решавање сопствених проблема;
 - Необухваћеност групе системским мерама подршке (испалих из система друштвеноорганизоване подршке);
 - Могућност њиховог доприноса развоју локалне заједнице
 - Елиминаторни критеријум: ресурси којима располаже локална самоуправа и бројне потребе које има на својој територији.

Приликом избора корисника примењују се и додатни следећи критеријуми:

- Степен социјалне угрожености;
- Нерешено стамбено питање;
- Број чланова домаћинства;
- Здравствено стање;
- Радна способност и могућност економске интеграције;
- Дужина боравка на територији општине Лебане.

Крајњи корисници - циљне групе овог ЛАП-а су:

1. Избегла лица

Избегла лица су лица којима је признат статус избеглице у складу са Законом о избеглицама, односно лица која су услед ратних дешавања и прогона напустила своја пребивалишта и нашла уточиште на територији Републике Србије.

Посебно су обухваћена:

- лица са нерешеним стамбеним питањем;
- вишечлане и вишегенерацијске породице;
- старачка домаћинства;
- лица са инвалидитетом;
- хронично оболела лица;
- породице са децом школског узраста.

2. Интерно расељена лица (ИРЛ)

Интерно расељена лица су лица која су принудно напустила своје домове, али се налазе у границама Републике Србије.

Приоритет у оквиру ове групе имају:

- домаћинства која живе у неадекватним условима становања;
- лица без сопствених прихода;
- лица без решеног правног статуса имовине;
- старачка и самачка домаћинства;
- породице са малолетном децом.

3. Повратници по основу Споразума о реадмисији

Повратници су држављани Републике Србије који су враћени у земљу по основу Споразума о реадмисији.

Ову групу карактеришу:

- висок степен незапослености;
- низак ниво образовања;
- недостатак стручних квалификација;
- социјална искљученост;
- честа потреба за правном и административном подршком.

Посебан приоритет имају:

- породице са децом;
- самохрани родитељи;
- лица без икаквих извора прихода;
- млади повратници без радног искуства.

4. Тражиоци азила

Тражиоци азила су лица која су поднела захтев за азил на територији Републике Србије и чији поступак још увек није окончан.

Локална заједница пружа подршку у оквиру надлежности, посебно у области:

- приступа основним услугама;
- информисања;
- сарадње са надлежним институцијама.

5. Лица којима је одобрен азил

Ова категорија обухвата лица којима је одобрен статус избеглице или супсидијарна заштита.

Фокус подршке усмерен је на:

- интеграцију у локалну заједницу;
- укључивање у тржиште рада;
- учење српског језика;
- приступ образовању и здравственој заштити.

6. Мигранти у стању потребе без регулисаног статуса

Ова категорија обухвата лица која бораве на територији општине без регулисаног статуса, а налазе се у стању хуманитарне потребе.

Подршка се реализује у складу са законским оквиром и у сарадњи са надлежним органима.

7. Дијаспора и повратници из иностранства

Дијаспора обухвата држављане Републике Србије који живе у иностранству, као и лица српског порекла.

У контексту овог ЛАП-а, циљна група обухвата:

- повратнике који су се трајно или привремено вратили;
- потенцијалне инвеститоре из дијаспоре;
- лица заинтересована за укључивање у локалне развојне иницијативе.

Циљ је успостављање сарадње ради економског и демографског развоја општине.

8. Потенцијалне и идентификоване жртве трговине људима

Ова категорија обухвата лица изложена ризику од трговине људима, као и лица која су идентификована као жртве.

Посебан фокус ставља се на:

- малолетна лица;
- жене;
- лица у стању социјалне угрожености;
- повратнике по реадмисији у ризику од експлоатације.

Активности су усмерене на превенцију, рану идентификацију и институционалну подршку.

Такође, одређене активности у области управљања миграцијама су усмерене и на **домицилно становништво**, док су активности на јачању капацитета усмерене ка **службеницима ЈЛС**.

ПОСЕБНО ПРИОРИТЕТНЕ УГРОЖЕНЕ ПОДГРУПЕ УНУТАР ЦИЉНИХ ГРУПА

Независно од формалног статуса, посебан приоритет имају:

- домаћинства без сопствене непокретности;
- лица без сталних прихода;
- вишечлане породице;
- старачка домаћинства;
- особе са инвалидитетом;
- деца и млади;
- самохрани родитељи.

ПОГЛАВЉЕ 5 - ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ **ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА**

Локални план акције за унапређење положаја избеглица и ИРЛ доноси се на период од 4 година, од 2026 - 2030 године.

Локални акциони план за управљање миграцијама на територији општине Лебане за период 2026-2030. године је стратешки документ ове општине заснован на свеобухватној анализи ситуације који изражава дугорочна одређења ове локалне самоуправе да побољша услове наведене миграционе популације у локалној заједници као и пружање основне хуманитарне и материјалне помоћи осталим миграционим лицима који се налазе или ће се наћи на њеној територији. Овај План је усмерен и на друге особе које су биле, које јесу и које могу бити изложене присилним миграцијама и егзистенцијалним потешкоћама које то ствара, а бораве на територији општине Лебане. Такође, раније споменута развојна димензија овог ЛАП-а и активности који се односе на њу треба да допринесу максимизирању развојној потенцијала миграција.

Општи циљ је - Кроз свеобухватно управљање миграцијама створити услове за испуњавање секторских циљева као што су: побољшање социјалног положаја, заштита права избеглих, интерно расељених лица, повратника и миграната, стварање амбијента за коришћење позитивних развојних потенцијала миграција и ублажавање негативних ефеката одлива становништва.

На основу овако постављеног општег циља, формулисани су следећи специфични циљеви Локалног акционог плана за управљање миграцијама на територији општине Лебане за период од 2026. до 2030. године:

Специфични циљеви

1. У периоду од 2026 до краја 2030. године трајно решити стамбено питање за најмање 5 породица интерно расељених лица, избеглица и повратника по Споразуму о реадмисији откупом сеоских кућа са окућницом.
2. У периоду од 2026 до 2030. године решити стамбено питање за најмање 15 породица интерно расељених лица, избеглица и повратника по Споразуму о реадмисији доделом пакета грађевинског материјала за завршетак и адаптацију неусловних стамбених објеката.
3. У периоду од 2026 до 2030. године обезбедити економско оснаживање за најмање 10 породица породица избеглица, интерно расељених лица и породица повратника

по Споразуму о реадмисији, кроз програме доделе средстава за обављање доходовних активности.

4. У периоду од 2026 до краја 2030. године омогућити јачање капацитета институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз обуку кадрова за израду пројектних предлога у циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантима.
5. У периоду од 2026. - 2030. године омогућити континуирано спровођење активности усмерених на разумевање културолошких различитости између тражилаца азила и/или миграната у потреби без утврђеног статуса и примајуће средине развојем дијалога и организовањем тематских радионица, округлих столова.
6. У периоду од 2026 до краја 2030. године успоставити и ојачати везе и сарадњу са припадницима дијаспоре на територији општине Лебане, креирањем базе података и мреже корисника ради јачања економског развоја општине.
7. У периоду 2026-2030. године кроз најмање 3 тематске радионице, округла стола, медијску кампању и друге активности, обезбедити оснаживање и пружање подршке умрежавању локалних институција у превенцији трговине људима и унапређења квалитета услуга које пружају жртвама трговине људима.

ПОГЛАВЉЕ 6 - АКТИВНОСТИ - ЗАДАЦИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ

ЛАП-а

<u>Специфични циљ 1.</u> У периоду од 2026 до краја 2030. године трајно решити стамбено питање за најмање 5 породица интерно расељених лица, избеглица и повратника по Споразуму о реадмисији откупом сеоских кућа са окућницом.							
Активност	Период реализације (од – до)	Очекивани резултат	Индикатор (и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет лок. самоуп.	Остали извори		
1.1 Потписивање уговора са КИРС-ом	10 дана	Обезбеђена финансијска средства	Потписан уговор			Локална самоуправа	КИРС
1.2. Формирање комисије за реализацију пројекта	5 дана	Формирана комисија за реализацију пројекта	Број чланова комисије	Постојећи људски ресурси		Локална самоуправа и Савет за миграције	
1.3. Доношење Правилника и израда критеријума за одабир приоритетних породица	7 дана	Донесен правилник и израђени критеријуми	Квалитет правилника и критеријума	Постојећи људски ресурси		Комисија за реализацију пројекта	КИРС
1.4. Расписивање јавног позива за доделу помоћи и медијска презентација пројекта	4 недеље	Оглас за доделу помоћи расписан и обавештена јавност	Број поднетих пријава на оглас	Постојећи људски ресурси		Комисија за реализацију пројекта	КИРС
1.5. Обилазак и избор корисника и израда прелиминарне листе, објављивање листе и разматрање приговора	15 дана	Утврђена и објављена прелиминарна листа	Записници и извештаји			Комисија за реализацију пројекта	
1.6. Објављивање и усвајање коначне листе корисника	5 дана	Утврђена коначна листа	записник			Комисија за реализацију пројекта	
1.7. реализација	30 дана	Уговор о куповини	Број откупљених сеоских домаћинстава			КИРС	донатори

откупа домаћинства (потписивање уговора између донатора и власника домаћинства)							
1.8. Потписивање уговора са корисницима	8 дана	Потписан уговор	Садржај уговора	Постојећи људски ресурси		Повереништво	
1.9. Усељавање одабраних корисника-породица	20 дана	Усељене породице	Број усељених породица				
1.10. Праћење реализације и оцена успешности програма	10 дана	Прикупљање података и анализа	Број и врста анализираних информац., извештаја и препорука	Постојећи људски ресурси		Комисија за реализацију пројекта	КИРС
1.11. Извештај о завршетку реализације пројекта	7 дана	Урађен извештај Комисије	Потврда о пријему извештаја	Комисија за реализацију пројекта		Комисија за реализацију пројекта	КИРС

Специфичан циљ 2. У периоду од 2026 до 2030. године решити стамбено питање за најмање 15 породица интерно расељених лица, избеглица и повратника по Споразуму о реадмисији доделом пакета грађевинског материјала за завршетак и адаптацију безусловних стамбених објеката.

Активност	Период реализације (од – до)	Очекивани резултат	Индикатор (и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет лок. самоуп.	Остали извори		
2.1 Потписивање уговора са КИРС-ом.	10 дана	Обезбеђена финансијска средства	Потписан уговор			Локална самоуправа	КИРС
2.2. Формирање комисије за реализацију пројекта	5 дана	Формирана комисија за реализацију пројекта	Број чланова комисије	Постојећи људски ресурси		Локална самоуправа и Савет за управљање миграцијама	
2.3. Доношење Правилника и израда критеријума за одабир приоритетних породица	7 дана	Донесен правилник и израђени критеријуми	Квалитет правилника и критеријума	Постојећи људски ресурси		Комисија за реализацију пројекта	КИРС
2.4 Расписивање јавног позива за доделу помоћи и медијска презентација пројекта	4 недеље	Оглас за доделу помоћи расписан и обавештена јавност	Број поднетих пријава на оглас	Постојећи људски ресурси		Комисија за реализацију пројекта	КИРС

2.5 Обилазак и проверка стања објеката на терену пријављених потенцијалних корисника	20 дана	Утврђен степен изградње стамбених објеката и реалнист захтева за доделу помоћи одабране породице потенцијалних корисника	Урађени предмери и предрачуни за тражене набавке за сваког корисника	Постојећи људски ресурси		Комисија за реализацију пројекта	
2.6 Избор корисника и израда прелиминарне листе, објављивање листе и разматрање приговора	15 дана	Утврђена и објављена прелиминарна листа	Записници и извештаји			Комисија за реализацију пројекта	
2.7 Објављивање и усвајање коначне листе корисника	5 дана	Утврђена коначна листа	записник			Комисија за реализацију пројекта	
2.8 Расписивање јавне набавке грађевинског материјала и одабир најповољнијег понуђача	60 дана	Објављена јавна набавка	Број достављених понуда	Постојећи људски ресурси		Стручна служба Општине Лебане	
2.9 Потписан уговор са понуђачем	18 дана	Потписан уговор	Достављена средства обезбеђења плаћања	Постојећи људски ресурси		Стручна служба Општине Лебане	Понуђач
2.10 Потписивање уговора са корисницима	8 дана	Потписан уговор	Садржај уговора	Постојећи људски ресурси		Стручна служба Општине Лебане	
2.11 Испорука грађевинског материјала	7 дана	Примљен материјал од стране корисника	Потписана отпремница	Постојећи људски ресурси		Стручна служба Општине Лебане	
2.12 Исплата фактура понуђача	30 дана	Примљена фактура и отпремница	Извод са текућег рачуна ГО Нови Београд	Постојећи људски ресурси		Стручна служба Општине Лебане	
2.13 Израда извештаја о финансијском утрошку средстава	7 дана	Урађен извештај Комисије	Потврда о пријему извештаја	Повереник и стручне службе		Комисија за реализацију пројекта	КИРС
2.14 Праћење уградње грађевинског материјала	10 дана	Урађен извештај Комисије	Записник са састанка Комисије	Комисија за реализацију пројекта		Комисија за реализацију пројекта	
2.15 Извештај о завршетку реализације пројекта	7 дана	Урађен извештај Комисије	Потврда о пријему извештаја	Комисија за реализацију пројекта		Комисија за реализацију пројекта	КИРС

Специфични циљ 3. У педриоду од 2026 до 2030. године обезбедити економско оснаживање за најмање 10 породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по Споразуму о реадмисији, кроз програме доделе средстава за обављање доходних активности.

Активност	Период реализације (од – до)	Очекивани резултат	Индикатор (и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет лок. самоуп.	Остали извори		
3.1 Потписивање уговора са донатором	10 дана	Обезбеђена финансијска средства	Потписан уговор			Локална самоуправа	КИРС
3.2. Формирање комисије за реализацију пројекта	5 дана	Формирана комисија за реализацију пројекта	Број чланова комисије	Постојећи људски ресурси		Локална самоуправа Савет за Миграције	
3.3. доношење Правилника и израда критеријума за одабир приоритетних породица	7 дана	Донесен правилник и израђени критеријуми	Квалитет правилника и критеријума	Постојећи људски ресурси		Комисија за реализацију пројекта	КИРС
3.4 Расписивање јавног позива за доделу помоћи и медијска презентација пројекта	4 недеље	Оглас за доделу помоћи расписан и обавештена јавност	Број поднетих пријава на оглас	Постојећи људски ресурси		Комисија за реализацију пројекта	КИРС
3.5 Избор корисника и израда прелиминарне листе, објављивање листе и разматрање приговора	15 дана	Утврђена и објављена прелиминарна листа	Записници и извештаји			Комисија за реализацију пројекта	
3.6 Објављивање и усвајање коначне листе корисника	5 дана	Утврђена коначна листа	записник			Комисија за реализацију пројекта	
3.7 Расписивање јавне набавке добара за обављање доходних активности и одабир најповољнијег понуђача	30 дана	Објављена јавна набавка	Број достављених понуда	Постојећи људски ресурси		Стручна служба Општине Лебане	
3.8 Потписан уговор са понуђачем	13 дана	Потписан уговор	Достављена средства обезбеђења плаћања	Постојећи људски ресурси		Стручна служба Општине Лебане	Понуђач
3.9 Потписивање уговора са корисницима	8 дана	Потписан уговор	Садржај уговора	Постојећи људски ресурси		Стручна служба Општине Лебане	
3.10 Испорука добара за обављање	7 дана	Примљен материјал од стране корисника	Потписана отпремница	Постојећи људски ресурси		Стручна служба Општине Лебане	

ДОХОДОВНИХ АКТИВНОСТИ							
-----------------------	--	--	--	--	--	--	--

Специфични циљ 4. У периоду од 2026 до краја 2030. године омогућити јачање капацитета институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз обуку кадрова за израду пројектних предлога у циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантима.

Активности	Планирано време реализације активности	Очекивани Резултати	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
4.1. Организација континуираних обука за запослене у ЈЛС	Континуирана активност (минимум 1 годишње)	Повећање стручних капацитета и знања из области миграција	Број реализованих обука; број обучених учесника	Постојећи ресурси	донаторска средства	Локална самоуправа,	Савет за миграције, КИРС, ЦСР, НВО
4.2. Спровођење специјализованих радионица (нпр. процедуре, идентификација рањивих група, координација)	Континуирана активност	Унапређени оперативни капацитети	Број спроведених радионица	Постојећи ресурси	донаторска средства	Локална самоуправа	Савет за Миграције, КИРС, ЦСР, НВО
4.3. Дистрибуција едукативних материјала и алата за рад		Омогућен бољи приступ информацијама и стандардизованим процедурама	Број дистрибуираних материјала / приручника	Постојећи ресурси	донаторска средства	Локална самоуправа	КИРС, НВО
4.4. Годишња анализа резултата и препоруке за унапређење активности	Једном годишње	Унапређено планирање будућих активности; препоруке за локалну политику интеграције	Годишњи извештај; број предложених мера	Постојећи ресурси		Савет за миграције	КИРС

Специфични циљ 5. У периоду од 2026. - 2030. године омогућити континуирано спровођење активности усмерених на разумевање културолошких различитости између тражилаца азила и/или миграната у потреби без утврђеног статуса и примајуће средине развојем дијалога и организовањем тематских радионица, округлих столова.

Активности	Планирано време реализације активности	Очекивани Резултати	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
5.1. Организација трибина и округлих столова на тему толеранције, интеркултуралности и заштите угрожених група	Континуирана активност (минимум 1 годишње)	Подигнут ниво информисаности грађана; смањење предрасуда; јачање	Број организованих трибина и округлих столова; број учесника	Постојећи ресурси	донаторска средства	Локална самоуправа,	КИРС, ЦСР, школе, НВО,

		социјалне кохезије					
5.2. Медијска и дигитална кампања за промоцију интеркултуралности и уважавања различитости	Континуирана активност	Јавност информисана и сензибилизована; повећана видљивост позитивних примера	Број медијских прилога, објава, кампања; домет у медијима	Постојећи ресурси / подршка медија,	донаторска средства	Локална самоуправа	Локални медији, школе, НВО
5.3. Годишња анализа резултата и препоруке за унапређење активности	Једном годишње	Унапређено планирање будућих активности; препоруке за локалну политику интеграције	Годишњи извештај; број предложених мера	Постојећи ресурси		Савет за миграције	КИРС

Специфични циљ 6. У периоду од 2026 до краја 2030. године успоставити и ојачати везе и сарадњу са припадницима дијаспоре на територији општине Лебане, креирањем базе података и мреже корисника ради јачања економског развоја општине.

Активност	Период реализације (од – до)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЈЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
6.1. Успостављање сарадње и трајне комуникације, размена знања и информација са кључним актерима (Министарство спољних послова, амбасаде, конзулати, удружења дијаспоре.)	Континуирана активност	Остварени контакти, успостављена сарадња, размењени подаци	Одржани састанци, записници, потписани споразуми о сарадњи	Постојећи људски ресурси, донаторска средства		Локална самоуправа	Повереништво, КИРС, Савет за миграције, МСП
6.2. Формирање тима/ радне рупе за спровођење пројеката	10 дана	Формиран тим/ радна група	Решење о формирању тима	Постојећи људски ресурси		Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције
6.3. Формулисање начина прикупљања података и креирање базе података - Развој методологије и алата за мапирање (упитници, дигиталне платформе, анкете) и идентификација извора података	2 месеца	Развијена методологија	Број идентификованих извора података	Постојећи људски ресурси, донаторска средства		Радна група (представници и ЈЛС, стручњаци за миграције и дијаспору, ИТ експерти, представници и удружења дијаспоре).	КИРС, МСП, удружења дијаспоре, донатори, експерти
6.4. Успостављање контаката и организовање састанака са припадницима дијаспоре	6 месеци	Успостављене везе, размењене информације и планови, договорена будућа сарадња	Број одржаних састанака	Постојећи људски ресурси, донаторска средства		Локална самоуправа, пројектни тим,	КИРС, МСП, удружења дијаспоре, донатори

6.5.Анализа прикупљених података и идентификација потенцијала за сарадњу са дијаспором.	2 месеца	Прикупљени и обрађени податаци о локацији, демографији, професионалним профилима и интересима дијаспоре.	Израђен извештај о резултатима мапирања (демографски профил, професионална структура, интереси за сарадњу са ЈЛС).	Постојећи људски ресурси, донаторска средства		Радна група (представници и ЈЛС, стручњаци за миграције и дијаспору, ИТ експерти, представници и удружења дијаспоре)	Донатори
6.6.Креирање базе података дијаспоре - пореклом са територије ЈЛС.	3 месеца	Креирана база	Број и врста података унетих у базу	Постојећи људски ресурси, донаторска средства		Радна група, ИТ тим.	Донатори
6.7.Одржавање и ажурирање базе података дијаспоре.	Континуирано	Одржива сарадња и ангажовање дијаспоре у развојним иницијативама		Постојећи ресурси		Радна група, ИТ тим.	Донатори
6.8.Медијска презентација с циљем промоције пројекта	Континуирано по активностима	Презентација резултата мапирања и обавештавање јавности и дијаспоре о резултатима.	Новински чланци, тв прилози, интернет материјал	Постојећи ресурси		Локална самоуправа, пројектни тим	Медији

Специфични циљ 7. У периоду 2026-2030. године кроз најмање 3 тематске радионице, округла стола, медијску кампању и друге активности, обезбедити оснаживање и пружање подршке умрежавању локалних институција у превенцији трговине људима и унапређења квалитета услуга које пружају жртвама трговине људима.

Активности	Планирано време реализације активности	Очекивани Резултати	Индикатор(и)	Потребни ресурси		Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет ЈЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
7.1.Стручно усавршавање и едукација запослених у јавном сектору	Континуирана активност	Обучен кадар	Број спроведених тренинга и обука	Постојећи ресурси	донаторска средства донаторска средства	Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције, КИРС,ЦСР,НВО
7.2.Едукација и информисање предузетника	Континуирана активност	Информисани и едуковани предузетници	Број одржаних састанака, радионица, предавања	Постојећи ресурси	донаторска средства	Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције, КИРС,ЦСР,НВО
7.3.Медијска презентација с циљем промоције пројекта	Континуирана активност	Јавност и предузетници упозната са активностима	Новински чланци, тв прилози, интернет материјал	Постојећи ресурси	донаторска средства	Локална самоуправа	Повереништво, Савет за миграције, КИРС,ЦСР,НВО

ПОГЛАВЉЕ 7 - БУЏЕТ/РЕСУРСИ

Средства за реализацију Локалног акционог плана обезбеђиваће се из више извора:

- буџет Републике Србије (преко Комесаријата за избеглице и миграције РС, надлежних министарстава и институција),
- буџет општине Лебане (суфинасирање пројеката 5%),
- донаторска средства (пројекти који ће се реализовати на основу овог Локалног акционог плана) и
- други доступни извори.

Износ процењених средстава за реализацију специфичних циљева предвиђених овим планом износи: 25.000.000,00 РСД

Детаљан годишњи буџет за сваку следећу годину примене ЛАП-а биће урађен на основу израђених годишњих планова за те године.

Поступајући у складу са донетим Националним стратегијама за смањење сиромаштва, решавање питања избеглих и интерно расељених лица, запошљавања, одрживог развоја, очекује се финансијска подршка ресорних министарстава у реализацији активности ЛАП-а.

Овај Локални акциони план ће се, поред осталих намена, користити у сврху представљања општине Лебане и привлачења донаторских средстава за реализацију наведених циљева.

ПОГЛАВЉЕ 8 - АРАНЖМАНИ ЗА ПРИМЕНУ

Аранжмани за примену Локалног акционог плана обухватају **локалне структуре и различите мере и процедуре** које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

- Структуре за управљање процесом примене ЛАПа и
- Структуре које су оперативне и примењују ЛАП

Структуру за управљање процесом примене ЛАП, након његовог усвајања, представљаће Савет за управљање миграцијама и трајна решења.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене Локалног акционог плана;
- Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног акционог плана;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера - учесника у процесу управљања миграцијама у локалној заједници;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног акционог плана;
- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног акционог плана;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу локалног плана. У складу са Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници - партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног акционог плана има следеће задатке и одговорности:

- Реализација Локалног акционог плана;
- Непосредна комуникација са корисницима/цама услуга које се обезбеђују Локалним планом;
- Редовно достављање извештаја координатору/ки Савета за миграције и трајна решења о свим активностима на спровођењу Локалног плана;
- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног плана;

- Унапређење процеса примене Локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

У општини Лебане се процењује да ће носиоци програма, пројеката и активности који су планирани ЛАП-ом бити у првом реду следеће институције:

- Повереништво за избеглице
- Центар за локални економски развој,
- Центар за азил
- Канцеларија за младе
- Центар за социјални рад
- Дом здравља
- НВО које се баве проблемима миграната
- Црвени крст

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног акционог плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период припремаће Савет за управљање миграцијама и трајна решења уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, Савет ће формирати и одговарајуће радне тимове.

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Локалног акционог плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуације).

ПОГЛАВЉЕ 9 - МОНИТОРИНГ И ЕВАЛУАЦИЈА

Циљ праћења и оцене успешности (мониторинг и евалуација) ЈАП-а је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЈАП-а, ради предлагања евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.

Временски оквир: Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2026 – 2030. године.

Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично, једном годишње и подносиће се извештаји. Финална евалуација обавиће се на крају 2030. године.

Предмет мониторинга и евалуације: *мониторинг и евалуација* укључују целовито сагледавање реализације активности-задатака и специфичних циљева.

Кључни индикатори утицаја за праћење и оцењивање успешности примене ЈАП-а ће бити следећи:

- Број нових услуга – локалних мера/програма за програма за различите мигрантске категорије;
- Обухват избеглица, ИРЛ, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, економским мигрантима новим услугама и мерама;
- Структура корисника услуга и мера/програма;
- Ниво укључености различитих актера у пружању услуга избеглицима, интерно расељеним лицима, повратницима по Споразуму о реадмисији, тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса и осталим категоријама миграната;
- Обим финансијских средстава издвојен за услуге које ће бити пружене избеглицима, интерно расељеним лицима, повратницима по Споразуму о реадмисији, тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса, економским мигрантима и другим рањивим категоријама миграната;
- Ниво успостављене сарадње са дијаспором;
- Структура финансијских средстава издвојених за услуге избеглицима, интерно расељеним лицима, повратницима по Споразуму о реадмисији, тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса и другим категоријама миграната (буџет Општине Лебане, донаторска средства, други извори).

Процесни индикатори за праћење и оцењивање успешности примене ЈАП су дефинисани у склопу табела активности за реализацију специфичних циљева Локалног акционог плана.

Методе и технике мониторинга и евалуације: За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: интервју са корисницима (упитници, разговори), анкете, извештаји и др.

Савет за миграције ће бити одговоран за праћење и оцењивање успешности рада на примени ЈАП-а и вршиће мониторинг и евалуацију. Тим за мониторинг и евалуацију чине представници, односно стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно или посредно баве питањима различитих категорија миграната, као и представници корисничких група овог ЈАП-а. Савет ће својим планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације ЈАП-а.